

NOTITIE

Bosch & Van Rijn b.v.
M. Disco
Franz-Lisztplantsoen 200
3533 JG Utrecht

DATUM: 14 januari 2020
ONS KENMERK: 19-1142
UW KENMERK: 19-1142/20.00298/RogVe
AUTEUR: J. Daamen
PROJECTLEIDER: R.G. Verbeek
STATUS: definitief
CONTROLE: H. van Ziel

Ecologische beoordeling Stikstofdepositie Windpark Oude Mol

Windpark Oude Mol BV is van plan om in de Mariapolder (Hoeksche Waard) in de gemeente Hoeksche Waard het Windpark Clothildis te vervangen door Windpark Oude Mol.

Uit een oriënterende berekening van stikstofdepositie met het Programma AERIUS 2019 (uitgevoerd door Bosch & Van Rijn) blijkt dat er een zeer geringe hoeveelheid (0,04 mol/ha/jaar) extra depositie van stikstof plaatsvindt gedurende de bouwfase op LG11 Zoekgebied voor Kamgrasweide en Bloemrijk weidevogelgrasland in het Natura 2000-gebied Biesbosch. Bureau Waardenburg heeft op basis van een bronnenonderzoek de effecten van stikstofdepositie van deze ingreep op de leefgebieden van beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Conclusie

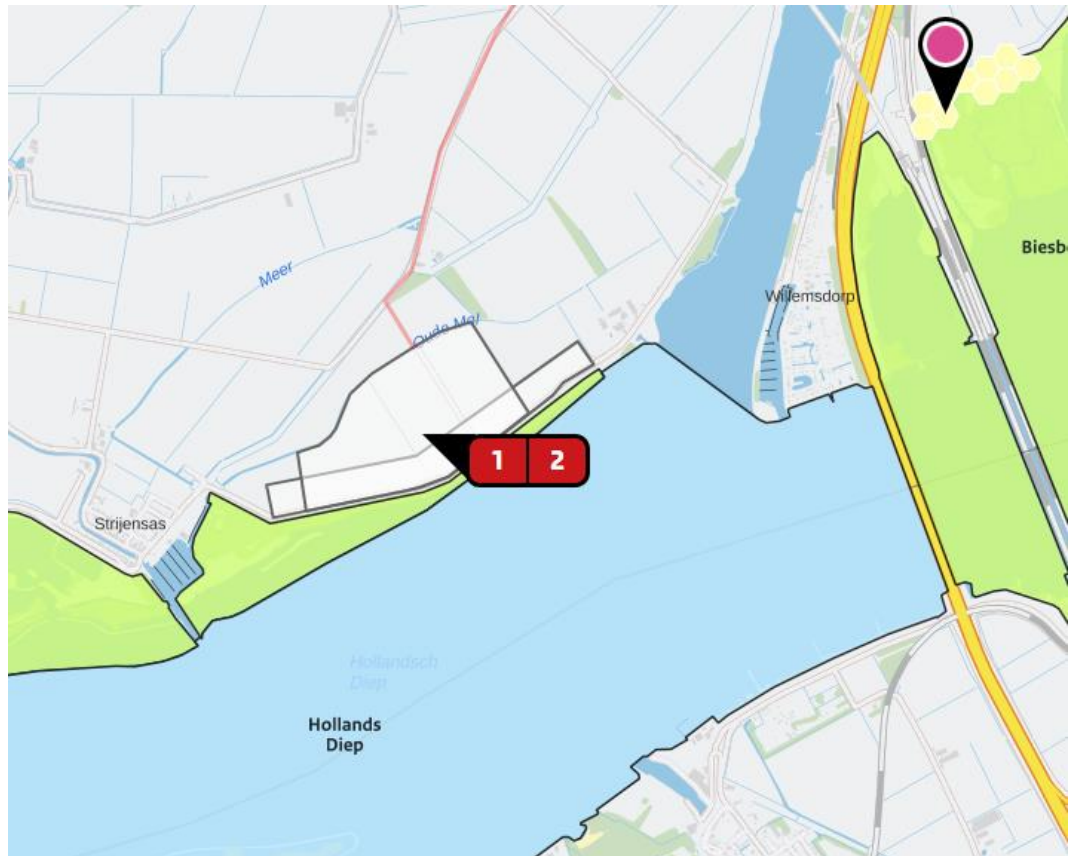
De tijdelijke bijdrage aan de stikstofdepositie als gevolg van het project Windpark Oude Mol heeft geen significant negatief effect op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Biesbosch.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Afbeelding 1 Ligging plangebied (1/2) en een aantal van de belaste hexagonalen (roze marker) in het Leefgebied Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied (LG11) Bron: AERIUS Calculator 2019

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Bosch & Van Rijn.

De ingreep behelst de sloop van oude windturbines en de bouw van nieuwe windturbines, waarvoor divers materiaal moet worden ingezet. In de sloop- en bouwphase zullen vervoer en bouwmachines met verbrandingsmotoren enige uitstoot veroorzaken van stikstofverbindingen.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Wet Natuurbescherming. Hierin zijn gebieden opgenomen die aangewezen zijn op grond van de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn van de Europese Unie, de zogenaamde Natura 2000-gebieden.

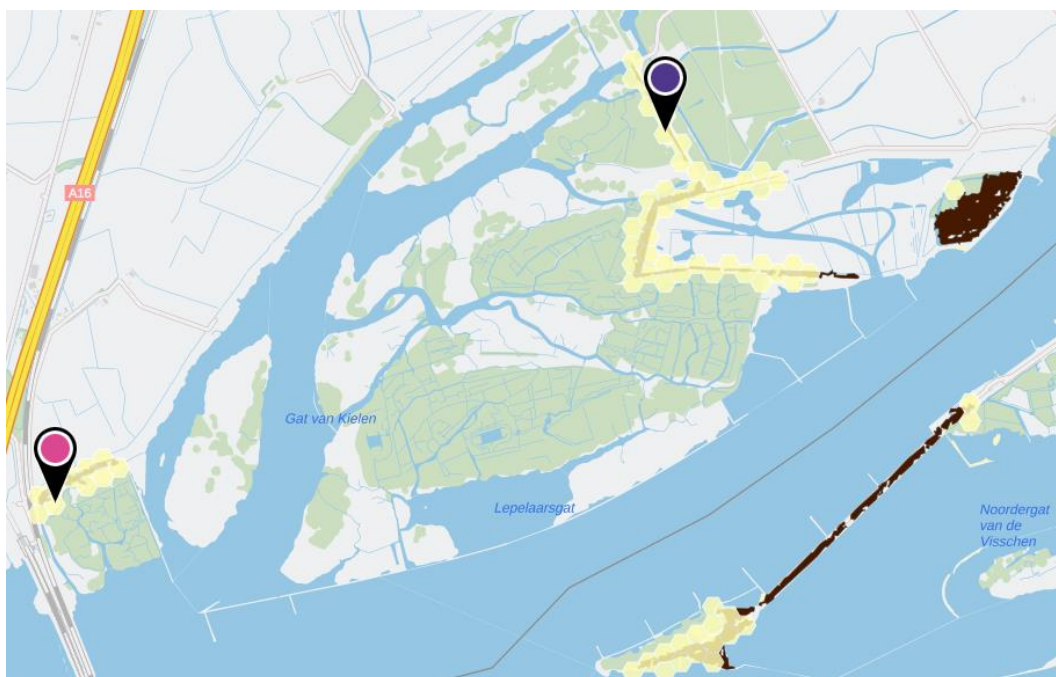
De Wet Natuurbescherming kent een externe werking: invloeden die van buitenaf op het gebied inwerken worden getoetst op hun effecten op de aangewezen natuurwaarden (instandhoudingsdoelstellingen).

Eén van de aspecten waarop getoetst wordt, is de belasting door stikstofverbindingen. Door een uitspraak van de Raad van State in 2019 is het Programma Aanpak Stikstof buiten werking gesteld en moet nu voor alle projecten die de stikstofbelasting op aangewezen natuurwaarden kunnen vergroten worden aangetoond dat aan de voorwaarden van de Wet Natuurbescherming wordt voldaan. In deze notitie wordt aan dit aspect aandacht besteed.

Methodiek onderzoek

Met het rekenprogramma AERIUS (Calculator 2019) is de stikstofdepositie als gevolg van de sloop en bouw van windturbines berekend. De AERIUS-berekening is aangeleverd door de opdrachtgever.

Uit de berekening met AERIUS bleek dat er in de omgeving enkele hexagonen werden belast met (een zeer lage hoeveelheid) extra stikstof. Het betreft het Leefgebiedtype 11: LG11 Kamgrasweide en Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied in het Natura 2000-gebied Biesbosch.

Figuur 1 Beïnvloede hexagonen (lichtgeel) en leefgebied LG11 (roodbruin). Bron: AERIUS Calculator 2019

Het beïnvloede leefgebied beslaat in totaal 12 ha. Op 3,8 ha hiervan treedt op dit moment al een matige tot vrij grote overschrijding op van de Kritische Depositiewaarde (KDW = 1.429 mol/ha/jaar). Op het overige gebied vindt geen overschrijding van de KDW plaats. Momenteel ligt de zogenaamde achtergronddepositie in Nederland tussen ca. 1.000 en 2.000 mol/ha/jaar. De toename daarvan als gevolg van het project bedraagt maximaal 0,04 mol/ha/jaar. Deze toename is eenmalig.

Met behulp van de Gebiedsanalyse Biesbosch (Provincie Noord-Brabant, 2017) is nagegaan welke van de aangewezen soorten een daadwerkelijk stikstofgevoelig leefgebied (kunnen) hebben binnen dit leefgebiedtype en of er voor die soort een uitbreidingsdoelstelling, dan wel een aantal beneden het streefaantal is.

Van de potentieel stikstofgevoelige soorten die zijn aangewezen als doelsoort in Natura 2000-gebied Biesbosch is in de Gebiedsanalyse alleen de vogelsoort bruine kiekendief als potentieel stikstofgevoelig voor het leefgebiedtype LG11 Kamgrasweide en Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied aangemerkt.

Voor de bruine kiekendief geldt de volgende instandhoudingsdoelstelling: Behoud van oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied voor een populatie van 30 broedparen. De bruine kiekendief broedt met name in rietland. De soort neemt in Nederland af, vooral vanaf 2010. De bruine kiekendief jaagt in graslanden, akkers en andere open vegetaties in de ruime omgeving van het nest.

In de Gebiedsanalyse Biesbosch (Provincie Noord-Brabant, 2017) wordt beschreven dat in het Natura 2000-gebied Biesbosch na de afsluiting van de Haringvliet 45 tot 50 paar bruine kiekendieven broedden. Het aantal is daarna door verruiging van rietgorzen afgenomen. De trend van de bruine kiekendief is sinds 1990 negatief, en onder de doelstelling van 30 broedparen. Daarmee dient het potentieel leefgebied dus zo optimaal mogelijk gehouden te worden.

Een belangrijke reden voor achteruitgang ligt in de verruiging van de moerassen en natte ruigtes (met name bosopslag door het wegvallen van het beheer). Juist deze habitats worden als niet-stikstofgevoelig aangemerkt. Als gevolg van deze verruiging is de bruine kiekendief meer aangewezen op akkergebieden, waar vooral de slootranden en gewassen als broedlocatie worden gebruikt. Daarnaast wordt voor een zeer groot deel gejaagd in agrarische gebieden (grasland, bouwland) buiten het Natura 2000-gebied. Met de intensivering van de landbouw daarvan is ook hier de prooibeschikbaarheid ernstig afgenomen. Verder kan sterfte in de overwinteringsgebieden een rol spelen. Onduidelijk is welke factoren precies de doorslag geven bij de achteruitgang van de soort (Provincie. Noord-Brabant, 2017).

De stikstofgevoeligheid is beperkt tot graslandgebied, waaronder Leefgebiedtype LG11. Dit gebied kan deel uitmaken van het jacht-/foerageergebied. Het mogelijke effect bestaat daaruit dat de beschikbaarheid aan prooien door stikstofdepositie vermindert, omdat de vegetatie dichter wordt bij substantiële en langjarige toename van stikstofdepositie. De KDW is gebaseerd op een meer botanisch gedefinieerd habitatype H6510A Glanshaverhooilanden en Vossenstaartgraslanden (Glanshaver), waarin kieming van kruiden meer bepalend is dan de beschikbaarheid van prooidieren.

Opvallend is dat bij veel hexagonen met een overschrijding van de KDW naast (soms maar een kleine oppervlakte) grasland ook een oppervlakte bos in het hexagon ligt. Deze bomen zorgen voor een terreinruwheid waardoor in AERIUS een hogere depositie aan dit hexagon wordt toegekend dan de omringende hexagonen zonder bomen. Deze verhoogde depositie komt echter niet op het grasland terecht en het effect van het ter plekke uitgevoerde beheer

van de graslanden is vele malen groter (Provincie Noord-Brabant, 2017). Er is dus hooguit een zeer beperkte invloed van stikstofdepositie op de populatie van bruine kiekendief. Bovendien wordt regulier maaibeheer uitgevoerd op deze graslanden, waarmee hoeveelheden stikstof uit het systeem verwijderd worden met een ordegrootte van 1.000 mol/ha/keer dat er gemaaid wordt. De tijdelijke bijdrage van maximaal 0,04 mol/ha/jaar doet hier geen afbreuk aan.

In de gebiedsanalyse is aangegeven dat stikstof (ook na langjarige grote overschrijdingen) nauwelijks een rol speelt in de teruggang van de bruine kiekendief in de afgelopen jaren. Op het grootste deel van het grasland in het beïnvloedingsgebied vindt verder geen overschrijding plaats van de KDW.

Het effect van de tijdelijke toename van de stikstofdepositie (verhoging met ca. 0,0027%) is niet aantoonbaar. De vegetatie kan bij grote overschrijdingen iets verruigen, wat te niet gedaan wordt door maaibeheer (of begrazing). De variaties als gevolg van beheer zijn vele malen groter (in de orde van grootte van 1.000 mol/ha/per keer dat er gemaaid wordt) dan de tijdelijke (éénmalige) toename van 0,04 mol/ha/jaar al gevolg van dit project. Dit maakt dat de tijdelijke zeer geringe toename onmogelijk een significante verslechtering kan geven op de instandhoudingsdoelstellingen voor de bruine kiekendief.

Conclusie: Er is geen significant negatief effect mogelijk op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Biesbosch door de tijdelijke bijdrage aan de stikstofdepositie als gevolg van het project Windpark Oude Mol.

Literatuur en andere bronnen

AERIUS Calculator 2019 <https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Provincie Noord-Brabant, 2017. Gebiedsanalyse Biesbosch.

Nationale Databank Flora en Fauna: <https://www.ndff.nl/>

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv: Ir. H.W. van Ziel,

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Bosch & Van Rijn b.v.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze

dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl